

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea“, „Foaia Interesantă“ și Plugarul Luminat — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cărți se trimit dlui John I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foaiă pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

UNELE—ALTELE

Uniunea Națională

a României, e numele unei noi Societăți patriotice naționale ce se pune la cale în București, de către dl profesor Simion Măndrescu, deputat. În chemarea ce o face către marele public, dsa spune, că în vechiul Regat, până era între granițele lui restrânse, România nu avea „minorități“ (adecă neamuri mai mărunte streine). Prin așezarea noulor hotare însă, au intrat în cetatea românizmului și însemnate minorități: maghiari, germani și ruteni, și au ajuns la număr mare, de care trebuie ținută seamă, — Evreii, sporiți cu cei de o religie din Ardeal, Bănat, Bucovina și Basarabia.

„Au intrat în cetatea românizmului minorități cu o stare economică și culturală mai înfloritoare decât a Românilor!“

„Un lucru nu s'a schimbat însă: și în România de azi, ca și în România de ieri, pătura săracă și înăpoiată în învățătură, cu un număr înspăimântător de neștiutori de carte, o formează tot România!“

A lecui această stare rea, e scopul „Uniunii Naționale a Românilor“ care vrea să propoveduiască mai multă dragoste și mai multă îngrijire față de frații noștri de un sânge.

În acest scop va scoate și o gazetă: „Sufletul Românesc“, purtător de steag al acestei porniri.

Cei ce doresc a sprijini mișcarea și a avea numita gazetă, să scrie dlui: S. Măndrescu, profesor universitar, București, Alea Blanc 19.

Plățile Ofițerilor.

Vai de țara care nu are armată bună, și vai de armata care nu are ofițeri mulțumiți și mândri de slujba lor.

Napoleon cel mare a zis odată: „Armata se luptă cu stomacul!“ Ceea-ce e a se înțelege așa: Soldatul să fie totdeauna mulțumit, și să-l plătească, căci atunci își face slujba bine, — dar de-o fi chinuit de gândurile materiale, ori chiar flămânzit, cum să se lupte el cu inimă?

Ei, bine, în țară la noi o știu copiii, că armata nu e îngrijită așa cum s'ar cuveni, pentru a fi mulțumită. Soldații de rând sunt a-

dese ori slab hrăniți, slab îmbrăcați, ceea-ce îi face să-și facă slujba așa cam cu nor pe inimă, — iar ofițerii sunt slab plătiți, încât... mai bine să nu mai vorbim despre această durere gingașă a lor.

Ne pare bine de ce vedem că a spus dl Ministru de războiu săptămâna trecută în adunarea Deputaților. Răspunzând unei întrebări, d-sa a spus, că cunoaște deplin dreapta nemulțumire a ofițerilor, ca și a trupeii, și arată că în bugetul anului viitor (înțelege anul bugetar, care în România, merge dela 1 Aprilie), s'au luat sume, cari să dea puțință ofițerului de a duce o viață, nu luxoasă, dar vrednică de starea lui în stat!“

După noul plan, sublocotenentul va avea leafă de 3300 Lei pe lună, Locotenentul 3700, Căpitanul 4100, Maiorul 4500, Locotenent-Colonelul 4800, Colonelul 5300, Generalul de brigadă 6000, Generalul de divizie 6600.

S'a îngrijit și de soldații de trupă, urcându-le banii de hrană dela 5 la 7 Lei-pe zi, cu cât li se poate da o hrană potrivită.

Studenții români

au luat, se vede, hofărirea într'adevăr mare și grea, de a perde anul de față, decât a părea că au căzut biruiți în lupta lor împotriva primejdiei jidovești.

Această hotărîre, care nu este o jucărie, nici o faptă de copii necopți, ar trebui să facă și pe dușmanii firești, pe streini, a sta plini de respect în fața acestei tinerimi și a vedea mărimea convingerii lor, sănătatea sufletului ei. La nici o întâmplare însă, ea nu poate fi întâmpinată cu un articol nesocotit ca cel al profesorului Dr. S. Demetrian din „Conștiința Românească“ Nr. 8.

— Câtă deosebire între acest articol urit și între cel de sub linia lui, dat ca „Conferință“, a dlui Dr. Sextil Pușcariu, care chiar și în părțile unde s'ar părea că se deosebește de părerile tinerilor, în faptă arată că au toată dreptatea să fie nemulțumiți, precum sunt... Vom da părți alese din conferința dlui Dr. Pușcariu.

— Așadar tinerii noștri perd un an din viața lor. De felul cum îl perd, să nu se întristeze nimeni. Va fi cel mai scump an din tinerețea lor, an pe care

nu-l vor uita. Nu-l vom uita nici noi, poporul și neamul românesc. El le va fi un statornic îndemn, la aceea, ca lupta începută azi, să n'o dea uitării nici în viața lor mai departe, să se revolte cât vor trăi împotriva încercărilor acestui neam răuvoilor nouă, de a ne face robi economici lor, în țara noastră!

Se face ceva.

Cetim prin foi, că Ministrul Școlilor, va trece în curând prin sfatul țării o lege, prin care hotărăște înființarea de noi Cantine și Cămine studențești (case de adăpostire și hrănire a studenților) pe lângă toate Universitățile din țară; înființarea de burse (stipendii) nouă și chiar de „împrumuturi de onoare“, adecă la cei foarte buni, cari au trebuință, să le dea statul și împrumuturi, pe cuvântul lor de cinste, că ajungând în viață, îl vor plăti în zece ani după ce își încep slujba pentru care se pregătesc. În București va fi deschis chiar în toamnă un Cămin nou pentru vre-o 2000 de studenți.

E un rod al luptelor tinerimii. Prin jertfa lor pregătesc un viitor mai bun macar urmașilor lor. Planul e frumos. Să-l vedem numai și întrupat.

Prietenii noștri papistași...

Iarăși lucruri minunate au ieșit la iveală despre pretenia ce o poartă țării noastre și neamului românesc, biserica papistașă din România. Iaca două din ele:

Glattfelder.

Episcopul papistaș al Timișoarei, Glattfelder, și-a părăsit scaunul acesta, căci nu mai poate suferi aerul cel nou din această țară, aerul românesc... Se duce în Ungaria unde va fi pus în scaun și mai înalt. Iar la plecarea din țară, a dat una cu piciorul în acest stat și în nația românească, trimițând o scrisoare de rămas bun credincioșilor săi, în care spune, că pleacă nu pentru că aceasta ar fi voia bisericii, ci pentru că între timp puteri lumești cari au luat aici ființă (statul cel nou!) îl silesc să o facă, (că el nu poate suferi aceste „puteri lumești“)! Iar ca credincioșii să nu creadă în statornicia noului hotar și a noaualor „vămi“, le scrie:

„Avem o comoară neprețuită, care nu poate fi oprită la hotar, nici vămuită, și nici biruitorii îmbătați de gloria trecătoare, nu o pot lua „pradă de război“ (cum au luat această parte din Ungaria),

— asta e rugăciunea inimii mele plină de amintiri... (de aduceri aminte pentru cele ce au fost!)“

Cu alte cuvinte: Nădăjduiți în mine, care plec în Ungaria și „mă rog“ (mai drept zis: o să asmuț mereu pe Unguri) pentru voil... Nu credeți în hotarele și vămile de azi, cari sunt trecătoare!..

În glasul acestui șvab rene-gat vedem dragostea și gândurile ce o poartă biserica papistașă din țară, ba din toată lumea, țării noastre. — Poporul nostru să și-o însemne bine!

Gvernul a hotărît darea lui în judecata tribunalului militar!..

Majlath.

Ortacul în dragoste pentru România, alui Glattfelder, e Majlath dela Albaiulia, care nu vorbește atâta, ci — face! S'a descoperit că în marea școală catolică din Cluj, zisă „Marianum“, a îngrămădit tot felul de școli maghiare, iertate și nelertate: școală de fete, Liceu de băieți, cu profesori pe jumătate învățați, unii cam cu școală de învățători de sat; școală comercială și chiar „Universitate“ tăinuia, cu profesori cum dă Dumnezeu, cât din țară, cât veniți de prin Ungaria, ca să învețe pe Ungurii de aici a ne ocări și batjocori cât mai zdravăn. (parcă ei n'ar ști-o și așa!) „Universitatea“ cea dosită în Marianum-ul din Cluj, le pregătește profesori și alți cărturari, căci are ram de litere, științe și matematici; elevii au carnete ca studenții universitari, fac examenele după chipul și asemănarea universităților!..

Cărțile lor sunt aduse din Ungaria, cu „poezii“ cari vorbesc despre Români ca despre niște bande de hoți, cari li-au intrat pe furie în casă, și se sfârșesc cu versul strigător: „Afară de aici, tâlhărilor!“

Adauge la asta, că în Liceul papistaș din Oradea-Mare duceau câne la ora de limba română, ca să latre, zicând că acum limba asta, a cânelui, o învață, — și ai iconă deplină că ce pretini ne sunt catolicii papistași, — și ce mult vrednicesc să-i cruțăm și să le dăm egală îndreptățire și lor cu bisericile noastre românești!

Lucru de nou dovedit: Biserica catolică a declarat „război“ statului român și neamului românesc, pentru că — nu e și el papistaș, ca Ungaria

Lupte strașnice în București și în orașele țării vechi.

In parlament.

Cele două zile dintâi a desbaterei „Constituției” în adunarea deputaților, descrise de noi în numărul trecut, — au fost încă floare la ureche pe lângă cele ce au urmat după aceea. Aprinderea partidelor unele contra altora, s'a tot întesit, și în ziua de 16 Martie par'că a ajuns la culme, când deputatul din partidul național Victor Moldovan, a ținut o vorbire plină de trăznete le adresă băncii ministeriale și a partidului liberal, spunând că prin purtarea față de deputații potriviți, pe care îi tot dau afară, cei dela putere au prefăcut tribuna parlamentului în bancă de acuzați, pe când adevărata bancă de acuzați este acolo! (și arată banca ministrilor).

Se iscă o furtună grazavă în care să aruncă vorbe aspre de ocară dintr'o parte și alta. Deputatul Moldovan nu-i slăbește din hoji de de urne! Vă aduc dovezi că ați futat urnele!

Ministrul Mărzescu a vorbit în mijlocul unei furtuni asurzitoare. Când a sfârșit și deputații liberali l'au aplaudat, Moldovan a scos o fluierice și a fluierat de-și spârgea urechea! Liberalii s'au făcut furioși foarte!

Di Dr. Vaida a ținut o vorbire, un nesfârșit șir de lovituri date partidului liberal și ministrilor, sfârșind cu aceea, că dacă ei urmează cu puterea, să nu uite, că la putere, se poate răspunde tot cu puterea!

Deputatul Moldovan a fost dat în judecata comisiei disciplinare, care l'a judecat la scoaterea din parlament pe 30 de zile, iar pe Madgearu (țărănist) pentru că a spus președintelui: „Să-ți fie rușine!” l'au scos pe 4 zile.

Părintele I. Agârbiceanu și profesor Dr. I. Lupăș, au ținut vorbiri însemnate împotriva guvernului.

Fiecare zi e o furtună care zgudue casa sfatului și — pacea sufletelor din țară...

— În timp ce în adunarea Deputaților așa merge „desbaterea” Constituției, la Senat Legea a fost primită „în general” (peste tot), urmând ca să se desbată pe articole (pe paragrafi, rând pe rând). Din 151 voturi date de senatori, 146 au fost pentru primirea Legii Constituției și 5 împotriva. Cei 5 împotriva au fost: șvabul Nöler, evreul Sanielvici, sasul Schullerus, jidanul bucovinean Weisselberger și Boiarin Elisei. Senatorii naționaliști și țărăniști nu au luat parte la vot.

Incrucișeri de săbii — bisericesti.

În Senat (sfatul Bătrânilor țării) stau și toți Metropoliții și Episcopii țării. În legătură cu nouă Constituție s'a iscat o viuă luptă între frunțașii bisericesti, indeosebi

între cei ortodocși și greco-catolici. Greco-catolicii spun, că nouă Constituție să dea deopotrivă îndreptățire tuturor bisericilor din țară, să nu fie una socotită naintea alteia. Ortodocșii spun, că fiind ei 13 milioane dintre cele 17, și fiindcă și în Constituția veche, biserica veche românească era ținută ca „domnitoare” (dominantă), se cade să rămâie așa și în noua formațiune de stat. De aci nițică hârțuială între capii bisericesti. Au luat cuvânt Arhieriei uniți aproape toți, cei ortodocși și ei vre-o 4. Mai la urmă a vorbit așezat, mai bătrânește, Episcopul ortodox Ciorogariu de la Oradea Mare, care a spus:

„Să se dea bisericii greco-catolice autonomia (ocârmuirea de sine) pe care și-o dorește, cu o condiție (un punct de învoială): să facă și ea loc în sfaturile și în conducerea ei, mirenilor, așa cum aceea le au în biserica ortodocsă. Căci atunci sfatul bisericii gr. catolice va avea în sinul său pe Maniu al ei și pe Vaida, — cum avem noi pe Branisce și Goldiș, și poate că aceștia să poată să ne împace odată și pe noi...”

Cu alte cuvinte, Preasfinția Sa a mărturisit un mare adevăr, pe care îl simțim cu toții zi de zi. Că cearta confesională (între cele 2 biserici românești) numai preoții și arhieriei o aștă și-o întesesc! Iar de ar fi după mireni, atât după cei uniți, cât și după cei ortodocși, — unirea celor două biserici într'una singură (nici „unită”, nici „ortodocsă”, ci „de lege românească”) ar fi gata în ori ce zi! Și Vaida și Maniu și Goldiș și Branisce, ar vota cu amândouă mâinile pentru una ca asta! Și tot poporul cu ei! Dar până preoții și arhieriei sunt hotărâtori, — n'o fi această unire în veci, — poate desbinări și mai dureroase!

In afară de Parlament.

Pe Duminecă a fost conchemată o mare adunare politică la București, după care să urmeze o demonstrație pe ulițele Bucureștilor.

Au vorbit la Adunare dnii St. C. Pop (președinte), Pant. Halipa, Dr. Toma Ionescu, Al. Vaida, Bodnărescu, Mihalache, Dr. Lupu și alții, osândind asupra guvernului și sala ce pune de a aduce Legea constituției.

Guvernul a scos foarte multă armată, se vorbește de 10.000 de oameni, pentru paza orașului, pentru a împedeca mulțimea să meargă prin Calea Victoriei, unde ar fi putut face demonstrații în fața Palatului Regal. Au fost strașnice învâlmășeli între demonstranți și armată. Pe alocurea lumea a rupt cordoanele de pază și a năvălit înainte. Au întâlnit în față alte cordoane duple (îndoite). Până în fața Teatrului național au putut străbate și casa Clubului Partidului Național (fost tachist) fiind aci în colțul pieței Teatrului, vorbitorii au putut vorbi de sus dela club, mulțimei din piață. Spre palat lumea n'a fost lăsată să treacă. Abia sara pe la 9 lumea s'a risipit, încât pe Calea Victoriei au putut umbla iarăși trecătorii obișnuiți.

— De Duminecă începând Partidul Național și Țărănesc, a căror cei mai războinici deputați sunt scoși din parlament, — țin în fiecare zi adunări în Sala „Dacia” și n'au de gând să se liniștească până nu vor răsturnă guvernul. Pe Duminecă ce vine sunt conchemate adunări nu numai în București, ci în alte vre-o zece orașe din țară, — cari toate într'un glas să ceară înlăturarea guvernului, care vrea să dea țării Legea Constituției, în contra voinței tuturor partidelor de împotrivire!

Ca să nu vie și popor din jur la București, guvernul a pus pază pe la marginile orașului, care să nu dea drumul la năvala de țărănime.

Guvernul răspunde la toate sfaturile opoziției cu aceeași vorbă: Constituția se aduce și împotriva voinței voastre, fiind de lipsă pentru țară.

Că ce va mai ieși din această cumplită încăerare, nu se poate prevedea azi.

Cu apă.

— La manifestația de Luni, poliția a scos afară pompierii cu pumpele de apă pentru stins focul, și cu acelea a stropit pe mulțimea și casa clubului național, până i-a risipit pe toți!

Serisori.

Secusigeni, la 5 Mart. 1923.

Onorată Redacție!

Comuna noastră Secusigeni este o comună cu adevărat frunțașă în Banat. Locuitorii ei sunt lucrători de pământ și buni prăsitori de cai. Și stau bine în toată privința, sunt lucrători buni și bogați, dar și cu învățătură. Puține comune vor fi în Banat în cari să se cetească atâtea gazete ca în Secusigeni.

Din anul 1890 avem și un Cor bărbătesc, stând din vre-o 45 de persoane, cari în Dumineci și sârbători numai fală și bucurie face comunei.

Această frumoasă înaintare a poporului nostru, avem a o mulțumii în bună parte harnicului nostru învățător Damian Sebeșanu, care a muncit serios pentru înaintarea comunei noastre. Fiind învățător vechiu, are rara bucurie de a vedea rânduri după rânduri de oameni mari, cari au trecut toți prin școala sa: tatăl a fost școlar al lui acum 20—25 ani, azi fiul său la lumină dela același învățător.

La cor însă de atâtea ani s'au schimbat mai mulți conducători, rămânând în urmă Corul cu conducerea cam incurcat. A intervenit bătrânul învățător cu vorbă bună și coriștii l'au ascultat și și-au ales de conducător pe Acsentie Giuchin din Cerneteaz pe timpul de o lună.

La plecarea conducătorului Giuchin din comună, coriștii, pentru dragostea ce au avută față de dânsul și de vechiul lor dascăl

Sebeșanu, au arangiat o mică trecere în ospătăria lui Gheorghe Sebu, până la vremea plecării, dl Giuchin fu petrecut iubitul său cor, cu cântări frumoase și în cale până la gară. Giuchin era oprit cu corul ca mai cântă o „Ilenuță”. Iarăși Acsentie, vesel cu părul ca neua conducea corul cu vioiciune, pentru că sămânța s'arată de dânsul a prins rădăcină atât de bine.

A fost o despărțire frumoasă care arată, că poporul nostru prețuiește pe acei, cari stau și au în slujba lui, întru luminarea

Secusigeni

Glas din popor.

— La mișcarea tinerimii.

Câmpia-Turda

Dle Redactor,

Mare bucurie ne cuprinde că auzim cum bravii noștri studenți duc luptă împotriva celor mai mejdioși dușmani ai poporului nostru. Noi, poporul de rând, cumtem apucăturile și viclesugurile acestor oameni. Căci prin ei și prin ei am suferit noi multe chinuri și în Ungaria și sufăr acum denții noștri în — România-Mare!

Noi țărani nu putem pricepe cum noi am mers cu trup cu flet pentru drapel, și acum ne arile streine să ne treacă înaintea, pădind tărimurile de viață și de aceleia o înfățișare streină, să strein!

Căci nimeni nu ne pune deci, la ori-ce încercare a noastră și de nimic nu ne izbim în vâlcă de Evrei!

În comuna noastră, Miheșdețul Turda, s'a așezat un venit din Sighet, cu numele M. becher, care a avut loc de ar și s'a luat dela el, dar el a urpe la Comisia Agrară și și-a „drepturi” — și tot dreptul nostru poporului, n'a mai plătit o zal!

Altă dată s'a dus la plasă făcut ce-a făcut, destul că lemnele de pe marginea drumului (10—12 cară) le-a dus acasă! Așa suntem noi pe-aici cu Jidanul. Faptele lor urite nu le văd chemați, căci Jidanul știe ce

Tinerii studenți să știe, că cei de sus nu țin cu ei și cu tatea lor, ei pot să razime pe pe poporul cel mare, căci noi ei vom fi...

Dragii noștri studenți tineri v'ați ridicat la luptă dreaptă întru neamul nostru, ați fost aru în vestita pușcărie dela Văcărești și v'au ținut acolo pentru dreptate. Nu fiți supărați, căci lupte ca ale voastre se vor zăpe încetul, și din rădăcină, pe acestui popor rău și se va de-asupra neamul nostru!

Dumnezeu să vă trăiască!

Scriitor

Ce-a pierdut Anglia în marele război.

Ministrul de război al Angliei a arătat în Sfatul Țării, cari suut pierderile îndurate de Anglia în războiul cel mare. Socotelile acelor pierderi de tot felul, abia acum s'au încheiat și pot fi arătate, iată-le:

In întreagă Impărăția Mării Britaniei (Angliei), au fost chemați sub arme 9 milioane și jumătate de oameni.

Au murit în război sau din boalele câștigate în război: 946 mil. Au fost răniți, dar s'au vindecat, 2 milioane și 121 mii.

Pierderile de corăbii scufundate fac peste 750 milioane lire sterline (1 liră e azi cam 1000 Lei).

Pierderi în bani (cheltueli în război) 9 miliarde (9 mii de milioane) și 500 milioane lire sterline, — cât în lei aproape nu o mai poți spune...

Apoi alte pierderi în ajutoare date familiilor celor căzuți, și altele și altele.

Cât a pierdut, arată Ministrul englez, dar cât a câștigat, nu spune. Cât fac toate coloniile Germaniei, pe care, aproape pe toate, ea le-a luat în stăpânire!

NOUȚĂȚI

Tenorul Iosif Indrieș, un distins cântăreț, de care s'a scris încă cu laudă și în foaia noastră, și care a avut strălucite succese în concertele date la Sibiu, Timișoara, Sebeș, Alba-Iulia, — vine și la Orăștie să dea un mare Concert Sâmbătă în săptămâna viitoare (31 Martie). Atragem de pe acum luarea aminte a publicului nostru asupra acestui concert, dat de un ales fiu al poporului nostru din acest ținut: dl Indrieș e de fel din comuna Băcăniș, plasa Geoagiu.

Advocat român în Petroșeni. Petroșenii au ajuns la o dezvoltare mai puternică ca ori-care altă comună sau oraș din județul Hunedoarei. In jurul întreprinderilor mari industriale de acolo, s'a dezvoltat și viața și toate trebuințele ei, pe măsură ce crește numărul locuitorilor comunei. Într-ăltele, lipsa de avocați a început să fie simțită încă de mult, — și cei dinți cari au știut prețul acestei lipsă și s'au grăbit a-i trage folosul, — au fost streinii, mai ales jidanii, cari s'au așezat ca avocați în Petroșeni.

Azi avem bucuria a vesti pe cetitorii nostri din acel ținut, ca și un avocat român s'a așezat și și-a deschis cancelaria în Petroșeni, — e dl Dr. Boeriu, bărbat tiner și vrednic Român. D-sa e dintre Români cu carte cei inițiali, cari au crezut, că, după venirea domniei românești în Ardeal, fiecare e dator a sări în ajutorul statului român, primind dela el o slujbă, fie și mai slabă decum i s'ar cădea după învățătură, nu-

mai să umple golurile, lipsurile de slujbași, ai statului. D-sa a primit o slujbă la județ (comitat), unde a stat peste 2 ani de zile ca prim-notar județan. Acum a crezut că și-a făcut destul datorie de a sta într-ajutorul administrației (deregătorilor) și s'a întors la cariera (calea de viață) pentru care e pregătit, la cea de avocat, — și și-a deschis Cancelaria în Petroșeni.

Dacă vom mai spune despre noul avocat din Petroșeni, că a făcut parte din ceata vrednică a fi pomenită cu toată cinstea a Voluntarilor Români veniți din Rusia și intrați în Armata Română, stând la îndemâna țării Românești în lupta ei cea mai mare pentru liberarea (slobozirea) Ardealului din robia ungurească, — credem că am spus destul, pentru ca Românii din Petroșeni, să știe și să înțeleagă ce datorință au față de noul avocat așezat acolo.

— Cu aceeași bucurie aflăm, că Petroșenii au azi și Notar-Public Român, pe dl Dr. N. Olariu fost conducător al Judecătoriei de ocol de acolo.

Le dorim spor și mulțumire, — și ca poporul român să aibă și să poată spune și el, că are mulțumire după dânsii.

Dar frumos. Cetim în „Gazeta Jiului“ că dnii coloneli V. Hergot și Constantin Bălănescu din Petroșeni, au dăruit 5000 Lei pentru restaurarea (refacerea) bisericii ortodoxe de acolo, care a fost mult stricată în vremea războiului ce s'a dat în jurul Petroșenilor.

„Mica“, Societatea minieră (de bălșaguri) română, care are și marile mine de aur „12 Apostoli“ dela Brad, și-a încheiat socotelile pentru anul trecut 1922, arătând un profit (câștig) curat de 20 milioane și 368 mii de Lei. Azi Societatea, care era de tot streină (germană) e naționalizată, cele mai multe acții fiind în mâni românești, cu director general român și direcțiune în majoritate românească.

Frumos dar american. Conținutul bisericii române ortodoxe din Raportul-mare, aduce mulțumită bunului credincios Solomon Oana, de fel din Raport, acum în Dayton O., N. America, care a adunat dela mai mulți credincioși de acolo suma de Lei 4000 pentru cumpărarea unui clopot la biserica de aici. Dzeu să răsplătească cu bine colectatului și dăruitorilor.

Vasile Florea, paroh.

Viena cere vite. După-ce, de vre-o lună de zile, s'a opritul exportul (ieșirea din țară) a vitelor, — în Viena, care se hrănea în mare măsură cu carne din România ducând cam 2000 de capete de vite pe săptămână, — se simte o foarte mare lipsă de carne. Acum carnea s'a scumpit grozav și fericit vienezul care ajunge a o mai avea.

De aceea Primăria orașului Viena a venit cu o rugare către

guvernul român, că, și dacă nu mai lasă ieșirea vitelor din țară pentru toată Austria, să facă abatere pentru Viena și să dea voe negustorilor a aduce carnea macar pentru acest oraș, care azi suferere grozav pe urma opreliștei românești.

In Jugoslavia au fost aleși și doi deputați români pentru dieta din Belgrad; Dr. Novac (fost deputat și în dieta ungurească) ales la Vârșeș, Dr. Zimba la Alibunar.

Vești triste de potopuri, din vechiul Regat. Pe noi în Ardeal ne-a păzit Dzeu până-acum de potopurile de primăvară, de cari ne temeam și noi. Uriașele zăpezi s'au topit pe încetul și au străbătut în pământ, așa că acela are umezeală pe luni de zile.

In vechiul Regat și în Basarabia n'a fost tot așa. Din vre-o 14 județe vin știri foarte dureroase: Râurile, umflate de topirea prea repede a nămeților de zăpadă din munți, s'au revărsat și au inecat câmpii și sate, făcând pagube grozave în județele Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Romanați, Dâmbovița, Ialomița, Buzău, Gorj, Tecuci, Iași, — Băiți, Orhei, Cahul. — In Mehedinți 15 sate au fost inecate și au suferit pagube foarte mari. Jiul a inundat casele din jurul orașului Craiova, desnădăduind sute de familii. — Orașele Alexandria și Roșiori-de-Vede, de pe țărmii râului Vâlcea, au suferit foarte mari stricăciuni. Asemenea în celelalte județe și în Basarabia. Multe sămănături de toamnă au fost spălate de ape, altele zac sub apă.

Scumpirea la trenuri. Ziarul „Argus“ din București află, că în un sfat mai nou al Ministrilor, s'a cercetat starea căilor ferate, a venitelor și cheltuelilor, — și încheierea a fost, hotărârea guvernul de a sporii taxele (plățile) călătorilor pe trenuri și a trimerii de mărfuri, cu încă 25 la sută (cu a patra parte din cât sunt azi). Numai aceea nu e statorit, că la 1 April ori la 1 Mai să intre în viață noua urcare.

Bancile noastre cu bun spor. Printre bancile noastre mai puternice de cari am pomenit în numărul trecut, amintim cu bucurie pe „Timișana“ din Timișoara, cu capital de 10 milioane Lei, fonduri 4 milioane, depuneri spre cruțare 61 milioane, — care și-a încheiat socotelile anului trecut cu un câștig curat de 2 milioane și 272 mii Lei.

Prețurile în Rusia, au ajuns de acuși nu le mai poți socoti. Banul strein stă la o înălțime amețitoare, banul rusesc a ajuns nu știi bine de plâns ori de ris. Iacă câteva pilde: Un rând de haine de cele mai bune englezești, le capeși cu 5 dolari americani, (cu cât nu le capeși în America dolarilor!), iar ruble rusești trebuie să dai pentru ele 150 milioane! O pereche de ghețe (păpuci) e cu 75 milioane! Și așa-i în toate. Amețești ce numeri și-se cer când cumperi ceva. „Sta-

tu!“, adevăratul bolșevicii Jidani ce-l conduc azi, a luat el în mână ne-goșul. Prăvăliile (boltele) sunt ale statului, el singur are drept de boltă. El apoi o dă numai în chirie (arândă) adevăratului — stăpân al prăvăliei, înlăturat de stat. Acela are însă de plătit arândă statului (pentru prăvălia sa inși) tot pe câte un an întreg înainte. Și plătește atâta, cât face prețul la jumătate din marfa ce are în prăvălie. Cealaltă jumătate o încarcă apoi cât poate mai mult.

Tuturor celor ce au asistat în număr așa de frumos la înmormântarea scumpului nostru soț și tată Nicolae Rimbaș — ușurându-ne prin această durerea — le exprimăm sincere mulțumite. In special suntem cu multă recunoștință dlui Ar. Demian, Directorul Liceului „Aurel Vlaicu“ din Orăștie, care, din propria inițiativă, însoțit de alți trei domni profesori și de un drăgălaș grup de coriști dela liceu, au grăbit să ia parte la înmormântare, executând cu multă precisiune răspunsurile funebrele. Dlui director A. Dămian îi mulțumim din inimă și pentru frumosul și instructivul panegeric rostit la mormântul neaitatului nostru decedat.

Hunedoara, 18 Martie 1923.

(748) 1-1 Familia N. Rimbaș.

Posta Redacției.

Dsale Mărioară Huțiu, în Ribiaș. Da, au sosit Dovadă faptul că vă vin foile.

Dsale Vasile Tarța în Cărpiniș (p. Copalnic Mănăstir). Dta ai trimis încă în Noyembrie a trecut bani pentru un Calendar Național pe 1923. Ți l'am trimis în 25 Novembre recomandat. Acum în 20 Martie, după 4 luni de zile, ne a venit napoi, cu însemnarea pe el, pusă de postă de acolo, că — ești necunoscut!. Noi vedem că folle îți merg pe adresa de mai sus. Fii bun întreabă la posta din Copalnic, de ce a trimis napoi Calendarul dtale, scriind pe adresă că ești necunoscut? La dorință trimitem învelitoare cu scrisoarea.

Convocare.

Domnii acționeri ai „Societății pe acții pentru vânzarea de beuturi din Orăștie“, sunt invitați prin aceasta la

a V-a adunare generală ordinară, care se va ține în 28 Martie 1923. La caz dacă nu se va putea constitui, în 11 April 1923, la orele a. m. în localul societății (Ușa 9 Vântului Nr. 3), cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării, alegerea de verificatori ai procesului verbal.

2. Raportul anual al direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, — stabilirea bilanțului.

3. Distribuirea profitului curat, votarea absolutului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere.

4. Alegerea Jurișconsultului.

5. Propunerii.

Orăștie, în 7 Martie 1923.

(750) 1-1 Direcțiunea.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultă în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți și dărd durori. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (729) 6-19

Consiliu Oraşului Orăştie.
Nr. 607/1923 adm.

Publicaţie.

Consiliul orăşenesc în baza de liberatului din 5 Octombrie 1922 educe prin această la cunoştinţă publică, că fânşele şi grădinile de pe hotarul Orăştiei, se dau în arândă pe cale de licitaţiune publică care se va ţine la 29 Martie 1923 la orele 10 a. m. în sala de şedinţe a oraşului.

Se dau în arândă pe un an, odecă dela 1 Ianuarie 1923 până la 31 Decembrie 1923:

1 Fânşul din Dealu villor, cu 150 Lei.

2 Fânşul din Dealu Meşerilor cu 102 Lei.

3 Grădina dela Amlacher lângă Căminul Central, 1300 Lei.

4 Fânşul din hotarul Căstăului, 180 Lei.

5 Grădina de altol cu 700 Lei.

Sumele arătate în dreptul fiecărui punct, este preţul de strigare. Licitanţii au să depună vadul de 10% din preţul strigării.

Se poate licita verbal şi scrip-turistice cu ofert închis.

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedea la primărie în orele oficioase.

Orăştie, la 12 Martie 1923.

Belet,
primar.

(747) 1-2

„ORIENTUL”

Institut de credit şi economii, societate pe acţii în Dobra.

CONVOCARE

Domnii acţionari ai Institutului în lichidaţiune „ORIENTUL” prin această se convoacă la

a XV-a adunare generală ordină, care se va ţine în 15 Aprilie st. n. 1923 la orele 2 p. m. în localul institutului spre:

1. A stabili şi a aproba conturile de încheiere pe anul 1922 prezentate de lichidatori.

2. A asculta şi a pertracta raportul şi propunerile lichidatorilor asupra situaţiei institutului.

3. Eventuale propunerii.

Se notează, că dacă acţionarii nu se vor prezenta în numărul recerut de statute la adunarea din 15 Aprilie, în acel caz adunarea se va ţine la 24 Aprilie tot la locul şi timpul sus zis, decizându-se asupra programului, fără considerare la numărul acţionarilor prezenţi.

Domnii acţionari, cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotenţiaji, trebuie să-şi depună acţiunile la casa institutului sau la casa altor instituite financiare, cel mai târziu până la 14 Aprilie st. n. 1923 orele 4 p. m.

Conturile de încheiere sunt:

BILANT - Activa: Cassa 5.125.52
Bănci: 57.861.94; Cambii cu cavenţi: 2.184.50; Diverse: 854.07; Profit şi Perdere: 4.951.86 - **Pasiva:** Capital social: 50.000; Fond de rezervă: 11.769.70; Fond de penziune: 3.188.25; Depuneri: 4.706.49; Diverse conturi creditoare: 65; Dividende neridicate: 1.248.50 Lei.

PROFIT şi PERDERE - Debit:
Spese: 873.39; Perdere transpusă din 1922 7.123.78; Chirie: 600 -; **Credit:**
Diverse: 3.717.71; Perdere: 4.951.86.

Dobra, la 31 Decembrie 1922.

COMITETUL LICHIDATOR:

Dr. Petric, m. p. Vraclu, m. p.
Hădan, m. p. Şulaga, m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile Bilant şi Profit şi Perdere prezente şi le-am aflat exacte.

Dobra, la 16 Aprilie 1923.

G. Cărăbaşu, m. p. P. Sindea, m. p.
(745) L. Haneş, m. p. 1-1

România Prefectul judeţului Hunedoara.
Nr. 596/1923 pref.

CONCURS

Pentru întregirea posturilor vacante la Subprefectura judeţului Hunedoara şi anume:

1. Un post de primnotar al judeţului, clasa VII. de salarizare.

2. Un post de notar judeţean clasa IX. de salarizare.

3. Un post de primarhivar în cl. VIII. de salarizare.

4. Trei posturi de practicanţi administrativi în clasa XI. de salarizare.

5. Două posturi de cancellişii auxiliari în cl. XI. salarizare.

6. Un post de diurnist cl. I. - se publică concurs.

Reşterţii la posturile de primnotar, notar judeţean şi practicanţi administrativi, vor înainta cererile înscrise în regulă cu acte calificative (§ 3 art. 1 din 1883) certificat de naştere, atestat medical, situaţia militară, etc.

Pentru posturile de cancellişii şi diurnişti, se recer cel puţin 4 clase secundare şi celelalte documente menţionate mai sus.

Cererile vor fi înaintate dlui Prefect al judeţului Hunedoara până la 15 Aprilie 1923.

Deva, la 14 Martie 1923.

(749) 1-1 Pt. Prefect.
Candrea, subprefect.

Lucrari de zidarie şi lemnărit.

Subscrisul primesc şi le execut la dorinţa celor interesaţi. Anume edificii publice şi economice, poduri şi altele, precum şi tot felul de reparări.

(759) 1-3 Măestru Luca Dan
Orăştie, Str. Avram Iancu, 7.

De vânzare se află o maşină de imblătit cu vapori (dampf) de 6-8 puteri, cu o batoză de 1200 mm. în perfectă stare de funcţiune la:

Dumitru Ivan

(752) 1-2 invăţător
Apoldul-Mare, (j Sibiu).

Casă de vânzare

Str. Fabricii Nr. 25, cu edificile laterale de lipse, pentru local, crişmă şi prăvălie Informaţii la proprietarul

(735) 1-3 George Stoica, Orăştie

O moară mână de un motor cu benzină, de 8 puteri de cai, cu o peatră ce are un metru în diametru, şi cu toate recvisitele aparţinătoare motorului şi morii, asemenea şi butoale pentru benzină, de lemn şi de fier, sunt de vânzare la:

Toma Bălaci

(734) 1-3 Almaşul-Mare, p. Zlatna

Maşină de imblătit

cu locomobil de 10 P. H. cu foc, cu batoză de 1 metru 10 cm. în stare bună, cu toate ce se în de ea, - se află de vânzare la:

(743) 1-2 Vasile Stanc
Căstău, p. Orăştie (j Huned.)

Un vier de 10 luni, alb, volnic, dat pe garanţie, - e de vânzare încă 15 zile, la subscrisul. Preţ moderat.

Sabin Ciobotea

(749) 1-2 Balomir (p. Sibot, j. Huned.)

Viţe de vie.

Nimenia să nu cumpere altoi de viţe cu rădăcina de 1 şi 2 ani, până nu cere catalogul gratis dela

(744) 1-1 Fraţii Butariu
Ghioroc, podgoria Aradului.
Depozit pentru Blaj şi jur,
la dl Ioan Puşcaşu Blaj.

Cassa Wertheim Nr. 2

se vinde prin licitaţiune publică, care se va ţine în 10 April (a treia zi de Paşti) în localul „Insoşirii Regnicolare de credit (Hilfsschövek-zet)” în liquidare, în Sibot (j. Hunedoarei). Informaţii în scris se dau de subscrisul.

MOLODET,
preşedinte.

(751) 1-2

Se imbie de învăţacel

un băieţ de 14 ani, având 2 clase civile; e bine dezvoltat. Doritorii să scrie la foaie, care le trimite adresa.

(725) 3-4

O garnitură de imblătit

cu abor. de 4 puteri sistem Marschal, se află de vânzare la

(715) 3-3 Adam Vaslu,
Romos p. Orăştie j. Hunedoara.

Atenţiune Economi!

Un car economic lung, lucrat puternic, e de vânzare cu preţ ieftin la Rudolf Keetz, Pielărie, Orăştie, Str. Regală 1. (736) 2-2

Covăcie mare,

avă d. l. are unelt. pentru creşter de fier. două maşini gaurit, una mai mare, una mică, un lea puternic. şi tot ce trebuie, e de vânzare la subscrisul

2-2 (741) Măişaş Miron
din Binţinţi, posta Orăştie (j. d. Hunedoarei)

Magazinul de pielărie, Depozit de fabrica

RUDOLF KOOTZ

Orăştie, Str. Regala No

Mare depozit şi singurul vânzător al produselor Fabricii de pielărie Kootz şi Braşoveanu din Sibot. Vinde totul cu preţurile de fabrica cele mai joase! - Marfă de calitate primă! Fără concurenţa Depozit gat asortat cu opinci, tălpi şi toate trebuesc pentru pregătirea ghetelor (păpucilor)! E cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai punctual serviciu.

737 2-2

Garnitura de treerat

de 4 P. H. cu abor, în stare bună, sistem Kl-ylon Schuller e de vânzare la:

ALMĂŞAN, meca

Santohalma, p. Simeria (j. Hunedoarei).
(722) 3-4

Stupi cu albine

de albine, cumpăr.

Vând instrumente şi aparate pentru albinărie sistematică.

(703) 6- Barbu Nicolai,
Apicultor în Iaşi, str. Nicolai

VÂND în Orăştie strada Baron Ursu No. 14, lângă Drumul ţării, o casă cu două camere, bucătărie, şură mare cu două grajduri, cu lumină electrică în ele, fântână în curte; - şi

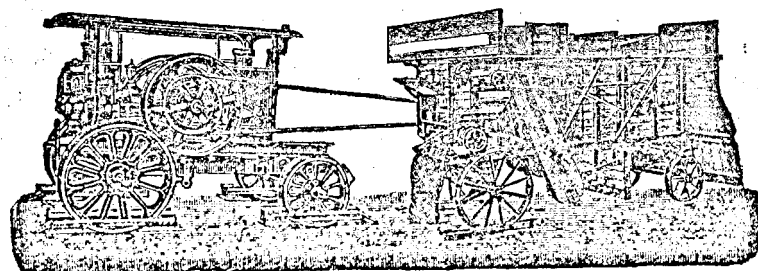
6 jughere cadastrale pământ arător clasa primă, lângă oraş, cu 1000 butuci vie reditoare.

150 Hectolitri vin bun, cu 6, 8 şi 10 Lei litrul, numai dela 50 litri în sus.

La Fabrica de Cherestea (joagărul) din Sibot în toată Joia să vând scânduri, laşuri, margini, şi altele.

Teodor Vulpe, Orăştie (Telephon 30).

(739) 2-3

LA GUMPĂRAREA

GARNITURILOR DE TREERAT CU MOTOR
NUMAI DEPENDENŢI DE STRĂINĂTATE!

Noi furnizăm garnituri de treerat, de fabricaţiune proprie în execuţie prima, similare construcţiunilor scumpe din străinătate, cu garanţie îndelungată şi condiţiuni avantajoase.

Garniturile noastre de treerat, cu lăgare cu bile de precizie, au avut peste tot un succes strălucit.

— Se pot vedea ori când în fabrica noastră! —

O întrerupere de funcţiune este exclusă, deoarece ce toate părţile de rezervă se pot furniza prompt. - La cerere ofertă detaliată gratis.

„SCHIEB” fabrică de maşini s. p. a.
SIBIU, Strada Sării 35-37.